

Dosarul nr. 3ra-532/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud: O.Melniciuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciună, I.Muruianu, E.Palanciuc)

DECIZIE

25 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de către Lilia Bîtco împotriva Serviciului Fiscal de Stat, terț Anna Copacinscaia cu
privire la anularea actelor administrative și restabilirea în funcție,
împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 14 august 2020, Lilia Bîtco a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actelor administrative și
restabilirea în funcție.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada derulării controlului, s-a aflat în
concediu medical din 18 septembrie 2019 până la 14 noiembrie 2019, iar controlul a
fost finisat la 1 noiembrie 2019, fiind monitorizat de Ina Chișlaru, care a substituit-o
în funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 a Direcției Generale
Administrare Fiscală Nord, în acea perioadă, cu coordonarea Inei Chișlaru și a
conducerii Direcției Generale Administrare Fiscală Nord.

A susținut că, toate erorile în cadrul acestui control au apărut drept rezultat al
aprecierii incorecte a perioadei supuse controlului, care depășește termenul de
prescripție prevăzut la art. 264 Cod fiscal. Acest control a fost coordonat cu Ina
Chișlaru, șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4, fapt confirmat de către
inspectorii fiscali ai Direcției, care au executat controlul, inclusiv confirmat și în nota
raport nr. 26-03-09/101 din 12 martie 2020 a Direcției securitate internă și audit al
Serviciului Fiscal de Stat.

Din explicațiile inspectorilor din cadrul Direcției control fiscal post operațional nr. 4, care au efectuat controlul, T. Lupușor și E. Puica-Gurău au indicat că, toate acțiunile au fost coordonate cu Ina Chișlaru, care la acel moment exercita funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4. În acest context, colaboratorii Direcției securitate internă și audit, fără careva temeii legal, i-au atribuit reclamantei Lilia Bîtco culpa pentru abaterile disciplinare menționate, neglijând faptul că în perioada dată de timp era în concediu medical, iar Ina Chișlaru era obligată să monitorizeze acțiunile inspectorilor fiscali în cadrul efectuării controlului la Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert”.

În partea aplicării sancțiunilor contribuabilului Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert” pe marginea materialelor controlului, toate acțiunile au fost coordonate cu Tatiana Neghina, șef adjunct al Direcției Generale Administrare Fiscală Nord și reprezentanții Direcției asistență juridică, fapt confirmat prin explicațiile Tatiane Neghina, inclusiv și în nota raport nr. 26-03-09/101 din 12 martie 2020 a Direcției securitate internă și audit.

Reieșind din situația creată, la moment nu a existat altă soluție decât adoptarea deciziei asupra cazului de încălcare a legislației în vigoare, deoarece art. 154 din Regulamentul cu privire la efectuarea controlului de către Serviciul Fiscal de Stat, aprobat prin ordinul nr. 320 din 31 iulie 2019 a Serviciului Fiscal de Stat stipulează că, controlul fiscal repetat se efectuează pentru perioada verificată anterior și nu poate cuprinde alte perioade, iar drept rezultat, s-a calculat neîntemeiat suma de 103 lei mai mult impozit pe venit reținut din salariu, calculat neîntemeiat 111 lei pentru L/02//2015, 15 lei pentru L/03/2015, 46 de lei pentru L/04/2015 și totodată micșorat neîntemeiat cu suma de 17 lei pentru L/03/2015 și 52 de lei pentru L/04/2015 și a fost omis în partea decisivă a deciziei micșorarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată cu 5 418 lei, care a fost o greșeală mecanică. Dat fiind faptul că din start s-a observat omiterea respectivă, în formularul Rezultatul Controlului (RC) a fost indicată corect această sumă, astfel agentul economic nu a fost prejudiciat.

Deși Direcția contestații a Serviciului Fiscal de Stat este o direcție cu specialiști selectați și cu nivel de instruire mult mai avansat ca cei din teritoriu, a emis decizia nr. 17 din 23 ianuarie 2020 pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 219/3280 din 29 noiembrie 2019, contrasemnată de Grigore Rusu, șef al Direcției contestații și Igor Țurcanu, șef adjunct al Serviciului Fiscal de Stat, cu anumite erori și anume: s-a indicat incorect codul fiscal 1011362002382 al agentului economic Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert”, corect fiind 1013602002382; în textul deciziei s-a folosit art. 234 alin. (8) Cod fiscal, așa alineat nici nu există în Codul fiscal, corect fiind art. 234 alin. (5); a aplicat incorect prevederile art. 234 alin. (5) Cod fiscal, fapt confirmat de Direcția generală metodologie proceduri fiscale a Serviciului Fiscal de Stat, prin intermediul circularei nr. 26-11/1-16/151 din 11 martie 2020, emisă la adresarea Direcției securitate internă și audit, care prevede, că: în cazul în care în cadrul examinării cazului de încălcare a legislației a fost pronunțată decizia privind suspendarea cazului și efectuarea unui control repetat, pentru încălcările fiscale depistate în cadrul controlului fiscal repetat urmează a fi calculată majorarea de întârziere (penalitate) și aplicate amenzi în modul general stabilit.

A susținut că, în baza interpretării incorecte a art. 234 alin. (5) Cod fiscal de către Direcția contestații, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a rectificat eronat decizia în cauză. Acest fapt denotă aprecierea neobiectivă a anchetelor de serviciu de

către colaboratorii Direcției securitate internă și audit și aplicarea selectivă a sancțiunilor disciplinare șefilor de Direcții din cadrul Serviciului Fiscal de Stat.

La momentul derulării controlului la Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert”, când s-a comis determinarea eronată a perioadei supuse controlului de către Ina Chișlaru, Grigore Rusu îndeplinea funcția de șef al Direcției Generale Administrare Fiscală Nord și prezența acestuia, ca persoană cointereseată în camuflarea propriei incompetențe și erorilor admise sub conducerea sa, în calitate de membru al Comisiei disciplinare nr.1 a Serviciului Fiscal de Stat, care a acuzat reclamanta Lilia Bîtco și a propus spre aplicare ultimei sancțiunea disciplinară - muștrare aspră. Acest fapt contravine Capitolului II pct. 17 al Regulamentului cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009, conform căruia: mandatul de membru al Comisiei de disciplină se suspendă în următoarele situații: 5) și-a expus opinia cu privire la fapta sesizată, anterior soluționării cauzei; 7) are un interes personal, direct sau indirect în soluționarea cauzei ori există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea lui; 8) suspendarea mandatului unui membru al Comisiei de disciplină se constată de către Comisia de disciplină și se consemnează în procesul-verbal; 9) în cazul suspendării mandatului unui membru al comisiei, locul lui este preluat de drept de un membru supleant, în ordinea indicată în actul administrativ de constituire a comisiei, în cazul suspendării mandatului președintelui comisiei sau a secretarului, comisia decide exercitarea atribuțiilor acestora de către unul din membrii comisiei; 10) suspendarea mandatului unui membru al comisiei de disciplină durează până la încetarea cauzei care a determinat suspendarea.

La fel, au fost încălcate prevederile art. 10 alin. (1) lit. j) al Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, conform căruia: climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri: asigurarea transparenței în procesul decizional.

În cazul ce ține de Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert”, Grigore Rusu a fost șef al Direcției Generale Administrare Fiscală Nord în perioada efectuării controlului, apoi a fost șeful Direcției contestări în cadrul examinării contestației depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Elimexpert” împotriva deciziei nr. 219/3280 din 29 noiembrie 2019 emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord și tot el a fost membrul Comisiei de disciplină nr. 1, care a acuzat reclamanta Lilia Bîtco și i-a aplicat pedeapsa.

Conform ordinului nr. 24-S din 4 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat, emis în temeiul procesului-verbal nr. 10 al ședinței Comisiei de disciplină nr. 1 din 26 iunie 2020, Lilee Bîtco i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară retrogradare în funcție și anume din funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4, în funcția de inspector principal al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, conform prevederilor art. 58 lit. h) din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pentru încălcarea prevederilor referitoare la obligații și restricții stabilite prin lege, conform art. 57 lit. j) și atingerea prestigiului autorității publice în care activează, conform art. 57 lit. g) din Legea menționată, exprimată prin monitorizarea insuficientă a activității funcționarilor din subordine, fapt care a dus la transmiterea în adresa Societății cu Răspundere Limitată „Razam-Auto” a deciziei nr. 19/219/T/277 din 27 noiembrie 2019 cu privire la restituirea sumelor TVA din buget, ce conține erori și omisiuni.

Cu referire la efectuarea controlului tematic privind corectitudinea calculării și plenitudinea virării TVA la buget, inclusiv cu determinarea sumei pasibile restituirii TVA din buget către Societatea cu Răspundere Limitată „Razam-Auto” a indicat că, la data de 14 noiembrie 2019 a revenit din concediu medical. Perioada de efectuare a controlului tematic conform deciziei de inițiere a controlului nr. DICF-65782/07 din 7 noiembrie 2019 a fost de la 8 noiembrie până la 11 noiembrie 2019.

În urma inventarierii materialelor, la data de 15 noiembrie 2019 a stabilit că controlul la Societatea cu Răspundere Limitată „Razam-Auto” nu era efectuat. De prelungit delegarea pentru efectuarea controlului era imposibil, deoarece era deja expirată. Despre acest fapt a comunicat Tatiane Neghina, șef adjunct Direcției Generale Administrare Fiscală Nord, care la rândul său i-a comunicat că, Valeriu Diacioc, șeful Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a rugat urgentarea efectuării controlului. În cele din urmă a comunicat Tatiane Neghina că posibil restituirea se va accepta parțial, la investiții vor acorda, dar la servicii de transport de pasageri în trafic internațional vor refuza, la care i-a comunicat despre necesitatea efectuării controlului strict în corespundere cu legislația.

A susținut că, nu este de acord cu acuzațiile aduse în adresa sa și cu sancțiunea disciplinară retrogradare în funcție deoarece decizia nr. 19/219/277 din 27 noiembrie 2019, emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, contrasemnată de ea personal, de colaboratorul Direcției asistență juridică și de Tatiana Neghina, a fost corectă, fapt confirmat în cadrul anchetei Direcției securitate internă și audit al Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-03-09-130 din 22 mai 2020, care a fost corect înregistrată în registrul de evidență a deciziilor și care ulterior a fost transmisă inspectorului principal din cadrul Direcției control fiscal post operațional nr. 4, Ala Rudnițchi, pentru a o înmâna agentului economic, după cum prevede pct. 11.3.2 din Fișa postului pentru inspector principal.

Ulterior, Ala Rudnițchi, inspector principal al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 a confirmat faptul că, după contrasemnarea deciziei a dorit să înregistreze numărul deciziei în calculator, însă din neatenție a imprimat prima filă dintr-un proiect care conținea erori și despre acest fapt nu a comunicat nimănui, fapt inclusiv confirmat în cadrul anchetei Direcției securitate internă și audit nr. 26-03-09-130 din 22 mai 2020.

A remarcat că, aceste erori au un caracter redacțional și în fond nu au dus la careva consecințe grave, nu au prejudiciat bugetul public sau agentul economic, la fel nu au lezat nici dreptul la contestare a deciziei menționate, iar în rezultatul examinării contestației împotriva deciziei nr. 19/219/277 din 27 noiembrie 2019, emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, Direcția contestări, conform deciziei nr. 14 din 23 ianuarie 2020, a respins contestația depusă de agentul economic, menținând decizia nr. 19/219/277 din 27 noiembrie 2019, emisă de Direcția generală administrare fiscală Nord, care este obligatorie de executat. Prin pct. II din partea decisivă, Direcția Generală Administrare Fiscală Nord s-a obligat să rectifice decizia nr. 19/219/277 din 27 noiembrie 2019, în partea ce ține de erorile admise.

Dezacordul său cu ancheta de serviciu efectuată de colaboratorii Direcției securitate internă și audit al Serviciului Fiscal de Stat și comportamentul Comisiei disciplinare nr. 1, cu referire la acuzațiile aduse în adresa ei cu privire la monitorizarea insuficientă a funcționarilor din subordine, or, la acuzațiile cu referire la întocmirea actului de control, data semnării actului de control, despre respectarea termenului de

15 zile, le consideră nefondate și care urmau a fi atribuite șefului Direcției dnei Ina Chișlaru, care a substituit reclamanta până la data de 8 noiembrie 2019 și următorului șef de Direcție, care a substituit-o până la data de 14 noiembrie 2019, deoarece cererea privind restituirea TVA a fost depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Razam-Auto” la data de 29 octombrie 2019 fiind înregistrată la Serviciul Fiscal de Stat cu nr. 3202-AE.

Conform pct. 11.1.1, pct. 11.1.2 și pct. 11.1.3 din Fișa postului aferent funcției de șef Direcție control fiscal post operațional, Ina Chișlaru, care a substituit reclamanta pentru perioada 16 septembrie – 8 noiembrie 2019 și următorului șef de Direcție, care a substituit reclamanta pentru perioada 11 noiembrie – 14 noiembrie 2019, erau obligați să asigure organizarea controlului, să coordoneze și monitorizeze desfășurarea procesului de efectuare a controlului, la fel să asigure controlul asupra respectării legislației și altele. Reieșind din cele expuse, perioada 29 octombrie 2019 – 15 noiembrie 2019 este timp expirat, în care nu a fost întreprinsă nici o acțiune privind efectuarea controlului.

A relevat că, art. 101 alin. 5) Cod fiscal și art. 19 din Regulamentul privind restituirea sumelor TVA, în redacția anului 2019, adoptat prin hotărârea Guvernului nr. 93 din 1 februarie 2013 prevede că: cu excepția cazurilor prevăzute de restituire a TVA în baza art. 101² Cod fiscal, restituirea sumei TVA se efectuează în termen de 45 de zile din data depunerii cererii de restituire, 30 de zile din acest termen sunt destinate pentru efectuarea controlului și adoptarea deciziei de restituire, care include și termenul specificat la art. 216 alin. 8) Cod fiscal.

Conform deciziei nr. DICF-65782/07 din 7 noiembrie 2019 privind inițierea controlului, cu termenul destinat efectuării controlului 8 noiembrie – 11 noiembrie 2019 la Societatea cu Răspundere Limitată „Razam-Auto”, toate acțiunile de control și semnarea actului la revenirea reclamantei la serviciu, 14 noiembrie 2019, deja urmau a fi finalizate, conform prevederilor art. 216 Cod fiscal și art. 217 din Regulamentul cu privire la efectuarea controlului de către Serviciul Fiscal de Stat, adoptat prin ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 320 din 31 iulie 2019, care prevede că: perioada dintre începerea controlului fiscal și finalizarea acestuia nu va depăși termenele de efectuare a controlului fiscal stabilite în decizia privind inițierea controlului. Reieșind din cele expuse, termenul de efectuare a controlului era deja expirat, din cele 30 zile destinate controlului și inclusiv a adoptării deciziei rămăseseră doar 13 zile, pentru efectuarea controlului și a respecta prevederile art. 216 alin. 8) Cod fiscal, 15 zile prevăzute pentru dezacord aferent actului de control, era imposibil.

A susținut că, din motive necunoscute, în ancheta de serviciu efectuată de Direcția securitate internă și audit al Serviciului Fiscal de Stat, șefii de direcție care au substituit reclamanta și care nu au monitorizat suficient efectuarea controlului dat, nici nu au fost menționați.

Astfel, nu este de acord cu acuzațiile aduse în adresa sa și cu sancțiunea disciplinară - retrogradare în funcție, or, în calitate de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4, în pofida obstacolelor artificial create și-a exercitat obligațiunile de serviciu onest, strict conform legislației și prevederilor fișei postului și nu a întreprins nici o acțiune ce ar atinge prestigiul autorității publice în care activează.

A susținut că, perioada de la 4 noiembrie 2019 până la 8 noiembrie 2019, Grigore

Rusu a îndeplinit funcția de șef al Direcției Generale Administrare Fiscală Nord, perioada în care urmau urgent de întreprins măsuri privind organizarea efectuării controlului privind restituirea TVA pentru a se încadra în termenul de 30 zile, prevăzut de legislație, inclusiv cu respectarea prevederilor art. 216 alin. 8) Cod fiscal, 15 zile prevăzute pentru dezacord aferent actului de control. În acest caz, Grigore Rusu a îndeplinit funcția de șef al Direcției contestații în cadrul examinării contestației depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Razam-Auto” împotriva deciziei nr. 19/219/277 din 27 noiembrie 2019, emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord.

Totodată, prezența lui Grigore Rusu în calitate de membru al Comisiei disciplinare nr. 1 a Serviciului Fiscal de Stat, care a acuzat reclamanta pe nedrept și care a propus spre aplicare sancțiunea - retrogradare în funcție, contravine prevederilor art. 10 lit. j) din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care prevede asigurarea transparenței în procesul decizional, ceea ce influențează negativ climatul de integritate instituțională.

Grigore Rusu, prin prezența sa în calitate de membru al Comisiei disciplinare nr. 1, a avut interes privat și anume, a nu scoate la iveală lacunele comise de el în monitorizarea și organizarea insuficientă a proceselor de lucru a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord în perioada de îndeplinire de către el a funcției de șef adjunct și șef a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord în perioada 16 septembrie 2019 – 8 noiembrie 2019.

În susținerea acțiunii Lilia Bîtco a invocat prevederile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; art. 355 alin. (4) Codul muncii; art. 196 alin. (1), art. 206 alin. (1), 209, 211, 212 și art. 214 Cod administrativ.

A solicitat Lilia Bîtco prin cererea de chemare în judecată inițială și prin cererea de completare din 18 septembrie 2020, anularea ordinelor nr. 23-S din 3 august 2020 și nr. 24-S din 4 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat cu restabilirea în funcția de șef al Direcției de Control Fiscal, Post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat.

Prin încheierea din 23 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a atras Anna Copacinscaia în calitate de terț.

Prin hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă, s-a anulat ordinul nr. 23-S din 3 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat, prin care s-a aplicat în privința Liliei Bîtco, șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, sancțiunea disciplinară mustrare aspră, ca neîntemeiat; s-a anulat ordinul nr. 24-S din 4 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat, prin care s-a aplicat în privința Liliei Bîtco, șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, sancțiunea disciplinară retrogradare în funcție, în funcția de inspector principal al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, ca neîntemeiat; a fost restabilită Lilia Bîtco, în funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat.

Prin decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și s-a menținut hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 24 februarie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de recurs, iar la data de 6 aprilie 2021 motivarea recursului împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de fond și cea de apel eronat au anulat ordinul nr. 24-S din 4 august 2020 privind retrogradarea din funcție, deoarece urma de a fi acordat dreptul Serviciului Fiscal de Stat de a revizui această sancțiune disciplinară în rezultatul anulării ordinului nr. 23-S din 3 august 2020.

A menționat că, instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiate acțiunile Liliei Bîtco, însă, adițional a considerat întemeiată concluzia instanței de fond cu privire la admiterea acțiunii prin care au fost anulate integral ordinele nr. 23-S din 3 august 2020 și nr. 24-S din 4 august 2020.

A relatat că, la ședința Comisiei de disciplină Lilia Bîtco a recunoscut că este responsabilă de înregistrarea deciziei precum și de veridicitatea datelor indicate în RETVA. Astfel, în legătură cu sancțiunile disciplinare nestinse, avertisment, muștrare și muștrare aspră, s-a decis aplicarea sancțiunii de retrogradare din funcție pentru neexecutarea atribuțiilor de serviciu, inclusiv cele prevăzute în Fișa postului, prin monitorizarea insuficientă a proceselor de lucru. La examinarea cauzei, de către Comisia de disciplină a Serviciului Fiscal de Stat, Lilia Bîtco nu a prezentat careva probe că ar fi sesizat conducerea Direcției Administrare Fiscală Nord referitor la eroarea admisă în actul de control și cu ulterioara solicitare de suspendare a cazului și efectuarea unui control repetat, precum și atragerea la răspundere disciplinară a persoanelor vinovate asupra cazului de încălcare a legislației în privința Societății cu Răspundere Limitată „Elimexpert”.

A solicitat Serviciul Fiscal de Stat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

La 13 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatelor copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Intimata Anna Copacinscaia nu a depus referință prin care să își expună opinia asupra recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat.

La 11 mai 2021, Lilia Bîtco a depus referință prin care a solicitat respingerea drept inadmisibil și neîntemeiat a recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat cu menținerea deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând cererea de recurs, Completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Conform articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Actele cauzei denotă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 februarie 2021. Însă, date despre notificarea și recepționarea dispozitivului deciziei și a motivării deciziei, la materialele cauzei lipsesc. Astfel, Serviciul Fiscal de Stat s-a conformat prevederilor legale și recursul depus la data de 24 februarie 2021 și motivarea recursului depusă la data de 6 aprilie 2021, sunt în termen.

Prin încheierea din 28 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat a fost numit pentru a fi examinat în complet de 5 judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul înaintat și a casa decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

De asemenea potrivit dispozițiilor art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

După cum urmează din actele cauzei, la data de 14 august 2020 Lilia Bîtco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat prin care a solicitat anularea ordinelor nr. 23-S din 3 august 2020 și nr. 24-S din 4 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat cu restabilirea în funcția de șef al Direcției de Control Fiscal, Post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat.

Fiind investită cu judecarea acțiunii și având ca obiect al litigiului contestarea actelor administrative, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din 3 noiembrie 2020, a dispus anularea ordinului nr. 23-S din 3 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat, prin care s-a aplicat în privința Liliei Bîtco, șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, sancțiunea disciplinară muștrare aspră, ca neîntemeiat; s-a anulat ordinul nr. 24-S din 4 august 2020 a Serviciului Fiscal de Stat, prin care s-a aplicat în privința Liliei Bîtco, șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, sancțiunea disciplinară retrogradare în funcție, în funcția de inspector principal al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției generale administrare fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat, ca neîntemeiat; a fost restabilită Lilia Bîtco, în funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat.

Instanța de apel, examinând apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat, a ajuns la concluzia de a respinge apelul și a menține hotărârea.

Conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se

aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În condițiile articolului 241 alin. (5) și (6) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Examinând materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că decizia instanței de apel este una contradictorie, și anume fiind contradictoriu partea motivată și dispozitivul deciziei cu soluția dată prin hotărâre de către prima instanță, creând o confuzie inexplicabilă părților la proces.

Colegiul lărgit reiterează că, prin hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco, fiind anulate actele administrative contestate și restabilită în funcția anterior deținută.

Însă, la examinarea cauzei în ordine de apel, respingând apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, în dispozitivul deciziei sale Curtea de Apel Chișinău a indicat că menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco împotriva Serviciului Fiscal de Stat, terț Anna Copacinscaia privind anularea actelor administrative și restabilirea în funcție. Pe când, de fapt prin hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco împotriva Serviciului Fiscal de Stat.

Faptul respingerii acțiunii a fost indicat greșit de către Curtea de Apel Chișinău și în motivarea deciziei din 17 februarie 2021, la pct. 29 unde a indicat că, prin hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco împotriva Serviciului Fiscal de Stat.

La pct. 96 al deciziei s-a indicat că, după cum rezultă din circumstanțele pricinii, constatate atât de instanța de fond și instanța de apel, nu a fost demonstrată vinovăția Liliei Bîtco.

Iar, la pct. 101 al deciziei, Curtea de Apel Chișinău a indicat că, instanța de fond a ajuns la o concluzie întemeiată privind admiterea acțiunii și anularea integrală a ordinului nr. 23-S din 3 august 2020 și a ordinului nr. 24-S din 4 august 2020 emise de Serviciul Fiscal de Stat, cu restabilirea reclamantei în funcția de șef al Direcției control fiscal post operațional nr. 4 din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea judecătorească trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate.

Formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră imposibilă corectarea erorilor admise de către instanța de apel, în condițiile normelor de procedură.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a adoptat o decizie contradictorie, creând o confuzie justițiabililor în privința acesteia, atât reieșind din conținutul contradictoriu a motivării deciziei, cât și reieșind din conținutul soluției pronunțate în dispozitivul deciziei judecătorești, care sunt contrare soluției și dispozitivului hotărârii primei instanțe.

Instanța de recurs remarcă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din CEDO, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel a emis o soluție contradictorie, oferind argumente și concluzii neclare, situație în care instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanțele ierarhic inferioare a cadrului legal sau a corecta erorile acesteia.

Or, reieșind din prevederile art. 241 alin. (6) din Codul de procedură civilă, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, la caz, prin dispozitivul Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, s-a menținut hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco.

Pe când, prin hotărârea din 3 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco, a fost admisă, dar nicidecum nu a fost respinsă.

În aceste circumstanțe, la judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor argumentelor și cerințelor formulate de către toți participanții la proces.

Totodată, Colegiul notează că Codul de procedură civilă consacră principiul general prin care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului urmează să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

Din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza la rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art. 195, 247, 248 alin.(1) lit. d) și alin. (2), și art. 258 alin.(3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează integral decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bîtco împotriva Serviciului Fiscal de Stat, terț Anna Copacinscaia cu privire la anularea actelor administrative și restabilirea în funcție, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii:

Victor Burduh

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Nicolae Craiu